

Perhehoitoliitto ry

Täydentävä asiantuntijalausunto koskien HE 149/2025 sekä eräitä lastensuojelulain uudistamista koskevia toimenpidealoitteita

Perhehoitoliitto ry kiittää mahdollisuudesta täydentää HE 149/2025 koskevaa lausuntoaan. Otamme tässä lausunnossa kantaa toimenpidealoitteisiin 2/2023, 3/2025, 17/2025 ja 18/2025 toimeksiantosuhteisen perhehoidon näkökulmasta.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen kuulemisessa 20.3.2026 lausumamme lisäksi Perhehoitoliitto haluaa korostaa, että vaikka käsittelyssä oleva hallituksen esitys kohentaisi merkittävästi kasvatuksellisen ohjauksen keinoja perhehoidossa ja lisäisi perhehoidon turvallisuutta, se ei yksinään ratkaise perhehoidossa havaittuja pulmia. Jotta toimeksiantosuhteisella perhehoidolla voitaisiin vastata nykypäivän tarpeisiin, on perhehoitolain uudistaminen välttämätöntä. Perhehoitolaki ei tunnista riittävästi nykyaikaisia tapoja järjestää perhehoitoa (vrt. mm. koko perheen sijoittaminen perhehoitoon, kotiin vietävä perhehoito, päivystyksellinen perhehoito) ja sen vuoksi osa perhehoidosta järjestetään sääntelyn puuttuessa sopimuksenvaraisesti. Sopimuksen varaisuus sekä em. näkökulmasta että muutoin, on myös riski perhehoitajan tehtävän turvallisuudelle ja estää perhehoidon suhteellisen osuuden kasvua.

Jotta hallituksen esityksessä esitetty kasvatuksellinen ohjaus voisi toteutua perhehoidossa parhaalla mahdollisella tavalla, edellyttäisi se myös perhehoitajan vastuutyöntekijän (perhehoitolaki 15§) tehtävän tarkempaa määrittelyä. Huomiona haluamme myös nostaa esiin sen, ettei perhehoitoa ole mahdollista opiskella osana sosiaalityön opintoja. Tämä on merkittävä puute perhehoidon erityisosaamisen näkökulmasta, joka on lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävässä välttämätöntä.

Perhehoitajan asemaa sijoitetun lapsen lähiaikuisena ei tunnisteta lainsäädännössämme eikä byrokratian käytännöissä siten, että perhehoitajan olisi täysimääräisesti ja/tai viiveettä mahdollista huolehtia sijoitetun lapsen päivittäiseen arkeen liittyvistä kasvatus- ja huolenpitotehtävistä.

Esimerkiksi terveydenhuollon digitaaliset palvelut, kuten ajanvarauspalvelut tai avun ja neuvon kysyminen sovellusten avulla, eivät ole perhehoitajan käytettävissä. Perhehoitajien saataville ei myöskään ole ohjattavissa esimerkiksi Kanta-järjestelmästä tietoa, joka heille tehtävän hoitamisen mahdollistamiseksi kuuluu. Perhehoitajien ei ole käytännössä mahdollista suorittaa esimerkiksi päiväkotitai koulupaikan hakua senkään jälkeen, kun asiasta on sovittu sosiaalityöntekijän kanssa. Näiden esimerkkien lisäksi monet päivittäiset arkiset toimet vaatisivat huoltajan allekirjoitusta, vaikka sijoitetun lapsen osalta vastuu kyseisistä asioista kuuluu perhehoitajan tehtäviin.

Jotta sijaishuollossa oleva lapsi saisi samat palvelut kuin ikätoverinsa, tulisi lastensuojelulain ja perhehoitolain lisäksi tarkastella myös muuta sijoitetun lapsen asemaan vaikuttavaa lainsäädäntöä sekä perhehoitajan sosiaaliturvaan ja oikeudelliseen asemaan liittyvää lainsäädäntöä.

Toimenpidealoite 3/2023 vp / lastensuojelulain kokonaisvaltainen uudistaminen

Perhehoitoliitto kannattaa lastensuojelulain kokonaisvaltaista kehittämistä, mutta niin, että samanaikaisesti tarkastellaan kehittämiseen sidoksissa olevaa lainsäädäntöä kuten perhehoitolakia. Kannatamme kokonaisvaltaista kehittämistä sijaishuollon osalta suunnitelmallisesti yli hallituskausien siten, että yhdeksi kehittämistyötä ohjaavaksi asiakirjaksi laadittaisiin kansallinen suunnitelma perhehoidon suhteellisen osuuden kasvun ja laadun varmistamiseksi. Uudistustyön tulee perustua tutkittuun tietoon ja sen tulee sisältää suunnitelma kansallisesta seurannasta tilastotiedon keräämisen ja tutkimuksen keinoin.

Toimenpidealoite 2/2025 / Älypuhelin ja muiden digilaitteiden käyttöä koskevat suositukset ja käytön rajoittaminen sijaishuollossa

Perhehoitoliitto kannattaa HE 149/2025 esitettyjä toimenpiteitä. Sen lisäksi esitämme, että uudistustyössä tarkennettaisiin teknologian hyödyntämisen mahdollisuuksia esimerkiksi digilaitteiden ikätasoisien sisällön ja sovellusten rajaamisessa myös silloin, kun käytössä on palveluita tai ohjelmistoja, joissa on oheistoimintona paikannus tai laitteen käytön seurannan mahdollisuus. Tämä mahdollistaisi digilaitteiden käytön harjoittelun ikätovereiden lailla, jolloin lapsi voisi kasvattaa taitojaan digilaitteiden kohtuukäyttäjänä myös sijaishuollossa asuessaan. THL on julkaissut vuonna 2026 yhdessä Opetushallituksen kanssa laaditut lasten digisuositukset 0–13 –vuotiaille ([Lasten digisuositukset 0–13-vuotiaille - THL](#)). Perhehoitoliiton näkemyksen mukaan kaikissa kansallisissa suosituksissa tulisi ensisijaisesti huomioida se, että ne soveltuvat myös sijaishuollossa asuville lapsille; näiden jo julkaistujen suositusten soveltuvuutta tulisi tässä yhteydessä arvioida.

Toimenpidealoite 17/2025 vp / käyttövarojen kertyminen perhehoidosta poissaolon ajalta

Perhehoitoliitto kannattaa aloitteen mukaista ehdotusta siitä, että käyttövarojen kertyminen keskeytettäisiin perhehoidosta luvatta poistumisen ajaksi. Luvatta poistumiseksi tulisi katsoa tässä yhteydessä yli vuorokauden mittainen poissaolo. Näkemyksemme mukaan uudistuksen käytännön vaikutus toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa on ensisijaisesti kasvatuksellinen viesti lapselle.

Toimenpidealoite 18/2025 vp ja HE 149/2025 / Tupakka- ja nikotiinituotteiden poisottaminen

Perhehoitoliitto kannattaa HE 149/2025 esitettyä velvoitetta ottaa myös perhehoidossa tupakka- ja nikotiinituotteet pois, esitettyä sääntelyä niiden hävittämisestä ja päätöksenteosta.

Lisätietoja:

Anu Lehtosaari, kehittämispäällikkö, Perhehoitoliitto ry, anu.lehtosaari@perhehoitoliitto.fi,
040 310 1443

Merja Lehtiharju, toiminnanjohtaja, Perhehoitoliitto ry, merja.lehtiharju@perhehoitoliitto.fi,
040 310 1441